

Škola není jen studium, ale i místo pro setkávání

AUTOR *Jaroslav Baďura*

FOTO *Vladimír Pryček, Petr Sznepka*

Vojtěch Spáčil je děkanem Ekonomické fakulty VŠB – Technické univerzity Ostrava již druhé funkční období. Jak se těší na stěhování do nové budovy Ekonomické fakulty v Ostravě-Porubě a co si myslí o současných studentech ekonomie?

Povídáme si spolu v osmém patře výškové budovy Ekonomické fakulty na Havlíčkově nábřeží. Za vámi jsou vidět prázdné police, což je neklamné znamení, že se připravujete na stěhování. V Porubě, v univerzitním areálu VŠB – Technické univerzity Ostrava, vznikla nádherná budova Ekonomické fakulty. Jak dlouho jste na ni čekali? Proč je důležité, že byla postavena a co vše se změní?

Od svého založení v roce 1977 byla Ekonomická fakulta umístěna v budově na Sokolské třídě 33. Historie budovy, kde fakulta sídlila, je však mnohem starší. Původně zde zahájila výuku obchodní akademie a později zde měla výukové prostory a laboratoře Hutnická fakulta VŠB. Vzhledem ke stáří budovy se

od roku 2010 začalo jednat o celkové rekonstrukci, ke které ovšem nikdy nedošlo. Rektor Václav Snášel v roce 2019 rozhodl o tom, že se budova na Sokolské třídě 33 rekonstruovat nebude, ale vybuduje se nová budova Ekonomické fakulty v univerzitním kampusu.

Základní kámen nové budovy byl poklepán v prosinci roku 2021. Výstavba trvala přibližně dva a půl roku a v červnu 2024 proběhla kolaudace. Kompletní průběh výstavby nové budovy je zachycen na časověném dokumentu sestaveném z pohledu dvou kamer, takže případný zájemce si na webových stránkách fakulty může během deseti minut učinit přehled o jednotlivých etapách výstavby nové budovy.

Přesun Ekonomické fakulty do nové budovy vytváří pro studenty i pedagogy možnost využití veškeré infrastruktury, kterou univerzitní kampus nabízí (výukové prostory, knihovna, menza, bufety a restaurace, sportovní zařízení, vysokoškolské koleje, planetárium). Zároveň tím fakulta zvýší svoji konkurenceschopnost, protože i atraktivita vnitřního prostředí je důležitým faktorem, který uchazeči berou v úvahu při výběru vysoké školy.

Co přinášela existence ve stoleté budově po praktické stránce? Můžete uvést nějaké příklady?

Dělali jsme všechno pro to, aby studenti nepocítovali, že se učí ve staré budově. Nicméně problémy byly například s vnějším opláštěním. Je to památkově chráněná budova, takže nebylo možné ji zateplit. Ve výsledku docházelo k tomu, že v místnostech byly velké teplotní výkyvy. V zimě tak byly některé kanceláře přetopené, jiné nevytopené, v posluchárnách netěsnila okna – celkově tedy byla budova energeticky náročná, a přesto to nezajistilo příznivé prostředí pro výuku studentů a práci zaměstnanců. Dalším limitem staré budovy bylo stravování, které bylo realizováno prostřednictvím jednoho malého bufetu. Problémem byl rovněž nedostatek parkovacích míst. Na druhou stranu musím říct, že se předchozí vedení fakulty postaralo o to, že vybavenost učeben byla na výborné úrovni. Ve všech místnostech jsme měli kvalitní audiovizuální a výpočetní techniku. Z hlediska průběhu výuky studenti nepocítili žádný diskomfort, ale chyběly prostory, ve kterých by mohli kvalitně trávit čas mezi výukou.

Jak moc nešikovné bylo to, že základna univerzity je v Porubě a fakulta sídlila v centru Ostravy?

To je samozřejmě z logického hlediska nevýhodné. Museli jsme převážet poštu, dokumenty,

knihy. Větší problém ale spočíval v izolovanosti fakulty. Jestliže je budova fakulty dvanáct kilometrů od kampusu a mnozí studenti se v univerzitním areálu objeví poprvé na promoci, tak to asi neposílí jejich vztah k univerzitě. V digitalizované době jistě nikomu nechybí informace o životě na univerzitě i fakultě. To, co však vzdálenost způsobovala,

byla nižší míra frekvence osobních kontaktů jak studentů, tak pedagogů se studenty a pedagogy ostatních fakult. Přitom je zcela evidentní, že právě synergie ekonomického a technického přístupu je motorem rozvoje ekonomiky.

Kolik nová budova Ekonomické fakulty stála a jak se vám v těžkých

časech vysokého školství podařilo zajistit financování?

Vysoutěžená cena samotné stavby byla 809 miliónů korun bez DPH. Tato částka mírně vzrostla (částečně také vzhledem k nárůstům cen vlivem covidu a války na Ukrajině) zhruba na 834 miliónů. Dotace MŠMT činila 473 miliónů a zbytek zaplatila univerzita ze svých zdrojů.

Co nabízí nová budova? Odpovídá Vaším potřebám?

Plány budovy vznikaly ve chvíli, kdy jsem ještě nebyl děkanem, ale i jako zaměstnanci jsme se mohli zapojit do diskuse o podobě nové budovy. Věřím, že nové prostory budou velmi přitažlivé zejména pro studenty, kteří zde najdou příjemné prostředí pro výuku, ale i pro trávení času

mezi výukou. Ve staré budově jsme relaxační místnosti zřídili, ale byly nevyhovující, co se velikosti i umístění týče. Přitom mezinárodní trendy jsou dnes jednoznačné. Na zahraničních univerzitách se dnes klade stejně velký důraz na vybavení učeben, stejně jako na vybavení mimovýukových prostor. Snahou je, aby studenti zůstávali

v budovách univerzity i po skončení výuky. Na rozdíl od zahraničí, tráví studenti na fakultě jen nezbytné množství času, to by mohla nová budova změnit. To, co je ve škole nejcennější, je podle mě setkávání se, komunikace mezi studenty.

V nové budově jsou příjemné vnitřní, ale také venkovní prostory. Každý vnitřní prostor je využit pro vytvoření odpočinkové zóny. Nechtěl bych zapomenout ani na kavárnu a další dvě relaxační místnosti – jedna bude takzvanou tichou zónou a druhá, vybavená šipkami a stolním fotbalem, bude sloužit na odreagování. Nejatraktivnějším místem nové budovy bude bezesporu venkovní zahrada, která je uzavřená i otevřená zároveň. Není zde přímý přístup z ulice, ale studenti brzy objeví tento prostor, kde mohou relaxovat a potkávat se obklopeni květenou i stromy.

Vrátím se ještě k budově na Sokolské třídě 33. Hovořil jste o tom, že jste tam měli výborné vybavení. Bude takto vybavená i nová budova?

Jistě. Většinu audiovizuálního a počítačového vybavení si do nové budovy přeneseme. To, co máme v nové budově navíc, jsou místnosti, které budou využívány pro individualizovanou výuku – maximálně pro osm studentů. Tyto místnosti může využít vyučující na seminář pro malou skupinu studentů. Nebo si konzultační místnost mohou objednat studenti a mohou společně pracovat na týmové práci. Ve všech místnostech jsou LED obrazovky, stačí se připojit pomocí notebooku nebo tabletu. Všechny místnosti se nacházejí v jednom rameni budovy. Je tam veškeré zázemí, včetně kuchyňky.

Oproti staré budově budou v nové k dispozici také tři učebny, které otvírají možnosti pro inovaci

výuky. Jedna z nich bude sloužit pro pořizování audiovizuálních nahrávek se zaklíčovaným pozadím, druhá pro využívání virtuální reality a třetí by se měla stát behaviorální laboratoří, kde bude možné testovat spotřebitelské chování za pomoci technických prostředků.

Nepřináší nová doba situaci, kdy se už studenti nebudou sdružovat ve velkých skupinách, ale přibude těch studentů, kteří se budou vzdělávat jinak, více samostatně?

Změna v charakteru výuky musí nastat. Model frontální výuky, kdy vyučující přijde do posluchárny a devadesát minut přednáší o vybraném tématu, už dlouho fungovat nebude. Očekávání změny výuky souvisí i příchodem nové věkové generace. Generace Alfa postupně střídá generaci Z. Nechci působit příliš mentorsky, ale současná generace Alfa není zcela připravena naslouchat. Je zvyklá přijímat informace jiným způsobem. Již běžně nevidíte, že by si studenti dělali ve výuce poznámky – perem nebo stylusem. Přitom platí to, že co si rukou zapíšete, si budete déle či lépe pamatovat. Není asi jednoznačně možné, aby se výklad odstranil ze všech předmětů, v některých bude mít pořád smysl, i když se promění způsob provedení.

Každopádně pro studenty roste možnost získávání informací z více zdrojů. Kromě příležitosti se zapsat do online studia vybraných univerzitních kurzů, existuje i množství výukových videí jednotlivých vysokých škol nabízených v režimu open access. K dispozici jsou i nahrávky na platformách jako je YouTube, TED a dalších. Rovněž pedagogové fakulty pořizují nahrávky a podcasty, které vkládají do úložiště jednotlivých předmětů. Samostatnou kapitolou je využití umělé inteligence ve výuce. Když se podíváme, jakým vývojem prošel

za cca 30 let internet, je zcela jasné, že i umělá inteligence zcela promění obsah vzdělávání. Učitel se stane spíše průvodcem, který ukáže relevantnost informačních zdrojů a vyhodnotí jejich reálnost a pravdivost. Bude se muset více zaměřovat na rozvoj procesního myšlení a schopnost výsledky interpretovat.

Řekněte, jaké jsou trendy, co se týká zájmu studentů o jednotlivé studijní programy na Ekonomické fakultě. Co očekáváte?

Čelíme velké konkurenci, v České republice je na veřejných vysokých školách 19 ekonomických fakult, které úhrnem nabízí více než 200 studijních programů. V poslední době roste zájem o byznysové programy jako je Podniková ekono-

mika, Management, Marketing, Finance a Účetnictví a daně na úkor programů, které se zabývají makroekonomickými jevy a veřejnou správou. To ale není trend jen fakultní, ale celorepublikový. Podfinancování vysokých škol příliš nepřeje úzce specializovaným programům, které jsou vesměs nerentabilní. Otázkou je, zda má smysl rozvíjet úzkou specializaci, když není známo, jak bude vypadat trh práce za dvacet let a jaké budou profese poptávány. Naší strategií je spíše najít a rozvíjet univerzální kompetence, které absolventům umožní být na trhu práce flexibilní. Pak je totiž jedno, zda absolvent bude pracovat v potravinářství, průmyslové firmě, cestovním ruchu nebo veřejné správě.

Jste optimistou? Bude mít fakulta sídlící v nové a moderní budově dost studentů? Je o studium zájem?

Optimistou jsem. Zájem uchazečů o nabídku studijních programů v posledních třech letech roste, což je jistě ovlivněno nástupem silných populačních ročníků, ale věřím, že se do zvýšeného zájmu promítá i naše nabídka studijních programů a existence nové budovy. A zajímavou skutečností je, že se nám s blížícím se termínem otevření nové budovy hlásí více sponzorů z řad firem, u nichž se naši studenti mohou uplatnit.

